

Többen érdekeltek a feszültségkeltésben

Kövér László higgadtan elemezné a tabu témákat

(Munkatársunktól) Mint Pilátus a krédóba, úgy került Kövér László titkosszolgálati miniszter, Fidesz-alelnök neve egy furcsa vitába. Az egyik baloldali napilapban úgy tálalták a rendszerváltásról tartott fórumon elhangzott szavait, mintha ő a zsidókérdéssel kívánna foglalkozni, egy másik hasonló orgánumban pedig a Mazsihisz tiltakozó nyilatkozatát Kövér kijelentéseinek következményeként aposztrofálták. A politikus neve – az utóbbi napilap állításával ellentétben – a Mazsihisz nyilatkozatában nem került említésre. A Mazsihisz ebben egyébként visszautasítja, hogy az antiszemitizmus, kirekesztés elleni harca szélsőség lenne. Az *Antalóczy Attila* MSZP-s képviselő által rendezett fórumon Kövér László számos egyéb téma között röviden megjegyezte: a Trianonról és a zsidókérdésről folytatandó vitát önmagában az, hogy a kérdéseket a MIÉP veti fel, szalonképtelenné teszi, pedig ezekről értelmes párbeszédet lehetne folytatni. Éppen e céltól vezérelve kerestük meg Kövér Lászlót, akit elsőként a jobbközép erők és a zsidóság kapcsolattartóiról kérdeztünk.

– Még 1995-ben a cionista Oneg Sabbath Klubban Zsidókérdés, ahogy a parlamenti pártok látják című rendezvénysorozatán ön arról beszélt, hogy erős jobbközép párt nem hozható létre a zsidóság támogatása nélkül. A zsidókérdésről a cionista szervezet is fontosnak tartott fórumot rendezni, melyről a Magyar Nemzet is beszámolt. Ma is fenntartja akkori véleményét?

– Akkor azt mondtam: egy civilizált, polgári jobbközép erőt a magyar zsidóság kulturális, pénzügyi és médiatámogatása nélkül nem vagy csak kevés eséllyel lehet létrehozni. Továbbra is fenntartom akkori véleményemet. Ha a zsidóság meghatározó értelmiségi vezető köre, elitje nem tudja feloldani a pozitív és negatív előítéleteit a hazai politikai pártokkal és csoportokkal szemben, nem lehetséges normális közéletet kialakítani. A magyar zsidóság egy mérvadó része 1995-ben a zsidókérdést létező problémának tartotta, hiszen fórumot rendezett róla. Az ott tapasztaltak szerint a szervezők az erről való diskurzust nem akarták átengedni egyes körök kétes privilégiumává.

(Folytatás a 4. oldalon)

Kik érdekeltek a feszültségkeltésben?

Kövér László higgadtan elemezné a tabu témákat

(Folytatás az 1. oldalról)
– Mire gondolt?

– Nem célszerű a szélső-jobboldalnak, kirekesztő nézeteket valló erőknél átengedni a politikai élet tematizálását e téren, de az sem helyes – s ebben közös nevezőn voltam az akkori meghívóimmal –, ha az SZDSZ-szel mint politikai párttal szemben a jobbközépen megfogalmazott kritikát eleve valamiféle kódolt antiszemitizmusnak tekintik.

– Az 1998-as választások megmutatták: a magyar zsidóság politikailag igen tagolt. A zsidóság számottevő része kritikával illette az 1994 és '98 közötti időszakot. Úgy tűnt, a politikai tagoltság szembeűnő megjelenésével a kérdés nyugópontra került. Miért vetődött fel most ismét?

– Charles Gati-val, a tekintélyes amerikai politológussal beszélgettem erről a minap. Még a rendszerváltozás idején a Századvég Könyvkiadó – ahol én is dolgoztam – adta ki a Magyarország a Kreml árnyékában című könyvét. Éppen Gati professzor úr emlékeztetett könyvének arra a fejezetére, hogy a magyar zsidóság politikai szerepvállalását vette górcső alá. Az 1945 utáni választási eredményeket vizsgálva megállapította, hogy az erős zsidó többségű választókeretekben egyáltalán nem szavaztak arányaiban többen a kommunista pártra, mint bármely más körzetben. Akkor is tagolt volt politikai értelemben a magyar zsidóság, s 1998-ban sem volt ez másképp. Az 1919-es kommünt követő viták, illetve az '50-es évek történései következményeként alakult ki az ennek ellenkezőjét elhárítani kívánó előítélet, hogy a magyar zsidóság – a holocaust után érthető okokból ugyan – masszívan

baloldali, sőt kommunistaszimpatizáns.

– Változott-e a közvélekedés?

– Manapság ez az előítélet elsősorban az SZDSZ irányában létezik. Ez nem felel meg a valóságnak. Mégis ezt a láttszatot nem csupán azok terjesztik, akiket a magyar zsidóság önmagára nézve veszélyesnek, kirekesztőnek, szélsőségesnek gondol, hanem azok is táplálják ezt a vélekedést, akik „politikai üzletet” látnak benne. Vagyis abból próbálnak megélni, hogy magukat a magyar zsidóság egyedül hiteles védelmezőinek tüntetik fel. Ezen erők érdekeltek a veszély látszatának fenntartásában, hiszen védelemre csak tényleges fenyegetés esetén van szükség. Mindkét oldalon vannak tehát a feszültségkeltésben, az antiszemitizmus napirenden tartásában és a zsidókérdés érdekeik szerinti interpretációjában érdekelt erők. Éppen az elmondottak miatt nem lenne célszerű tabuá nyilvánítani a témát, és értelmes diskurzus helyett átengedni a terepet a szélsőségeseknek, a sanda szándékúaknak. Követendő útnak tartom tehát a zsidó kezdeményezéseket például az e témában tartandó fórumok szervezésére. Optimista vagyok ezek sikerességét illetően. Ezért érzem bántónak, hogy a Mazsihisz egy újsághírre a ténylegesen elhangzottak ismerete nélkül így reagált. Tordai Péter urat, a Mazsihisz elnökét személyesen ismerem, közös ügyeinkről hosszán és kellemes hangulatban beszélgettünk dolgozószobánkban, amikor elérhet ezután is.

– Úgy tűnt, hogy a Mazsihisz

távol kívánja magát tartani a pártpolitikától. A Mazsihisz élén nemrég elnökváltás történt. Összefüggés-e ez az újfajta szerepvállalással?

Kövér László: Nincs ok a jól működő dialógus megszakítására KERTÉSZ GÁBOR FELVÉTELE

– Pont az ellenkezőjét érzek: a Mazsihisz elnökével, Tordai Péterrel való találkozásom során. Ő a korábban kialakult láttszatot – amely a Mazsihiszt sokak szemében az előző kormánykoalícióhoz kötötte – a maga eszközeivel megpróbálja felszámolni. Találkoznék is e folyamat kezdete volt. Normális, napi párbeszédet szeretnénk a kormányzat és a magyar zsidóság képviselői között. A mostani közlemény ellenkező láttszatot kelt, különös tekintettel a megfogalmazásra. Amely kritikát egy politikai párttal kapcsolatban

mondtam el, az SZDSZ-re vonatkoztatva, az a közleményben már a magyar zsidósággal szembeni tendenciózus feltételezéseként fogalmazódik át. Ez pedig azt a láttszatot kelti, hogy a Mazsihisz magát azonosítja az SZDSZ-szel, és magára veszi a párttal kapcsolatos kritikákat. En azonban semmilyen összefüggésbe nem hoztam az SZDSZ-t illető megjegyzéseimet a magyar zsidósággal. Nem szeretnék azonban a sajtó hasábjain üzengetni, készsággel állók bármikor a Mazsihisz rendelkezésére. Lelkiismeretem tiszta, előítélet nem terheli. Nincs ok az eddig jól működő dialógus megszakítására, a kölcsönös bizalom feladására.

– Van-e olyan veszély, hogy a zsidóság körén kívülről a témát szóba hozó levele szalonképtelenné nyilvánítatik?

– A mostani eset ezt látszik alátámasztani. Nem magától van ez így, hanem a helyzet fenntartásában érdekelt miatt. Önmagában is figyelemre méltó, hogy a kétórás fórumból miert e két perc vált sajtótudósítás témájává, s miert kapta a Magyar Hírlapban a „Kövér foglalkozna a zsidókérdéssel” címet. Pedig a lap nyilván nem a feszültség gerjesztésében érdekelt.

– Kapott-e a Mazsihisz-közleménytől eltérő visszajelzéseket a magyar zsidóságtól?

– Méltatlan és megalázó lenne azon barátaimra és munkatársaimra hivatkozni, akik engem ismerve értetlenségüknek adtak hangot, vagy nagyon is pontosan

értették a dolog hátterét. Nem vagyok hajlandó mentegetőzni, vagy másokat magam előtt tolni. Egy súlyos hibát valóban elkövettem a fórumon. A két órából két egész percet szántam az SZDSZ bírálatainak. Az SZDSZ jelentőségének ilyenét túlértékelése megbosszulta magát.

– Minek köszönhető, hogy kiemelt célpontja a címkézőknek?

– Legalább 1992 óta tart ez az állapot. A Fideszsel és kiemelt vezetőivel szemben évek óta politikai orvlövészet folyik. Ez megedzett minket. Nem szeretem a körülményes, köntörfalazó beszédet, s ez sokaknak nem tesz jó. Nem szeretem azokat sem, akik szemből mosolyognak, hátulról pedig belénk vágják a kést. A Fidesz egyik frontemberének tartanak, így rajtam keresztül a Fideszt és a kormányt kívánják gyengíteni.

– Hogyan változott a választások óta a Fidesz megítélése a magyar zsidóságban?

– Nem készülnek ilyen típusú felmérések a magyar társadalom kulturális, felekezeti, etnikai megoszlása és a politikai rokonszenv összefüggéséről. Hipotetikus válaszom, hogy az előző kormány örökölt hagyott problémáiból többet nem tudunk eddig orvoslani. Ilyen például az életüktől és szabadságuktól megfosztottaknak járó kárpótlás valóban alacsony összege. Ez érzékelhetően feszültséget váltott ki. Sajnálom, hogy „rajtunk szárad” az ügy, noha örökségbe kaptuk ezt az ügynevezett politikai aknákat is. Ha az egész társadalomban nőtt a Fidesz támogatottsága a tavalyi elért listás szavazati arányokhoz képest, akkor ez nyilván a magyar zsidóságra is igaz.

Meszleny László